

АУДИТОРСЬКА ПАЛАТА УКРАЇНИ
орган аудиторського самоврядування

РАДА АУДИТОРСЬКОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ

Р І Ш Е Н Н Я

28.11.2019

№ 25/3

м. Київ

**Про притягнення до професійної відповідальності
та застосування дисциплінарного стягнення**

Керуючись нормами Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII (далі – Закон), Статутом Аудиторської палати України, затвердженим рішенням з'їзду аудиторів України від 18.05.2019 № 1/11, Положенням про Раду Аудиторської палати України, затвердженим рішенням установчого з'їзду аудиторів України від 14.07.2018 (зі змінами та доповненнями), Рада Аудиторської палати України у складі членів Ради – Барановської О.М., Бондаря В.П., Іщенко Н.І., Нефьодової Д.Ю., Романюка М.В., Сушка Д.С., Церетелі Л.Г., розглянувши у відкритому засіданні дисциплінарну справу стосовно суб'єкта аудиторської діяльності ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВИС» (код ЄДРПОУ 24161736, номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності 1627),

ВСТАНОВИЛА:

До Аудиторської палати України 05.09.2019 надійшла скарга від ОСОБА 1 (далі – скаржник), в якій зазначені відомості щодо виконання суб'єктом аудиторської діяльності ТОВАРИСТВОМ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВИС» (далі – ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВИС») завдання з аудиту фінансової звітності ОСОБА 2 за 2018 рік, яке є підприємством суспільного інтересу.

У скарзі скаржником зазначено, що:

- відповідно до вимог Закону аудит фінансової звітності ОСОБА 2 повинен був проводитися суб'єктом аудиторської діяльності, включеним до розділу Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності «Суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес»;

- відомості щодо ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВИС» були відсутні у зазначеному розділі Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, а отже ним не було дотримано вимог Закону.

Перевірка відомостей, зазначених у вказаній вище скарзі, проводилася Комітетом з контролю якості аудиторських послуг (далі – Комітет) відповідно до статті 45 Закону.

Рішенням Ради Аудиторської палати України від 31.10.2019 (протокол № 23) стосовно суб'єкта аудиторської діяльності ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВИС» порушено дисциплінарну справу.

Відповідно до частини першої статті 29 Закону, призначеним для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності може бути суб'єкт аудиторської діяльності, який відповідає вимогам, встановленим Законом, та включений до відповідного розділу Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності.

Статтею 22 Закону передбачено, що Реєстр аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності (далі – Реєстр), зокрема, містить такі розділи: «Суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності» та «Суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес».

Відповідно до вказаних статей Закону, суб'єкт аудиторської діяльності для здійснення аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес повинен бути включений до відповідного розділу Реєстру «Суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес».

Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», підприємства, що становлять суспільний інтерес, - підприємства - емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію, банки, страховики, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи (крім інших фінансових установ та недержавних пенсійних фондів, що належать до мікропідприємств та малих підприємств) та підприємства, які відповідно до цього Закону належать до великих підприємств.

Згідно із частиною другою статті 2 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», емітент - юридична особа, у тому числі Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, Автономна Республіка Крим або міська рада, а також держава в особі уповноважених нею органів державної влади чи міжнародна фінансова організація, які від свого імені розміщують емісійні цінні папери та беруть на себе зобов'язання за ними перед їх власниками.

Під час розгляду дисциплінарної справи Радою Аудиторської палати України були взяті до уваги пояснення ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВИС», надані листом (вх. № 01-01-20/923 від 23.09.2019), про те, що:

- ним дійсно було проведено аудит фінансової звітності за 2018 рік ОСОБА 2 на підставі договору від 15.09.2018 № 15/09-1 та надано звіт незалежного аудитора від 14.03.2019;

- ним було надано ОСОБА 2 лист - зобов'язання від 05.09.2018 та лист – згода від 05.09.2018, щодо проведення ініціативного аудиту фінансової звітності за 2018 рік.

У розгляді дисциплінарної справи взяла участь директорка ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВИС» ОСОБА 3, яка підтримала пояснення ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВИС», що були попередньо надані письмово листом (вх. № 01-01-20/923 від 23.09.2019).

З урахуванням наданих Комітетом документів, а саме: скарги, довідки Комітету від 10.10.2019 № 11, відповідних матеріалів перевірки відомостей, зазначених у скарзі, заслуханих пояснень, Радою Аудиторської палати України встановлено наступне.

За інформацією, отриманою від АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ФОНДОВА БІРЖА ПФТС» (лист від 18.09.2019 № 0294), протягом 2018 та станом на 31.07.2019 акції ОСОБА 2 перебували у біржовому списку.

Інформація про внесення ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВИС» у розділ Реєстру «Суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес» у період надання послуг з аудиту відсутня.

ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВИС» відповідно до наданих документів (договору та аудиторського звіту) здійснювався аудит фінансової звітності ОСОБА 2, яке є емітентом цінних паперів.

Відповідно до пункту п'ять розділу III Положення про функціонування фондових бірж, що затверджено Рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 22.11.2012 № 1688, біржовий список повинен бути оприлюднений фондовою біржою у вільному доступі у цілодобовому режимі на власному вебсайті за кожен торговельний день та перебувати на такому вебсайті протягом трьох років з дати його оприлюднення.

На вебсайті АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ФОНДОВА БІРЖА ПФТС» (<http://pfts.ua/stock-exchange-pfts/list-pfts>) у розділі «Біржовий список» наявна інформація про цінні паперів ОСОБА 2, а саме:

вид цінного папера – акції;

назва емітента - ОСОБА 2;

ознака лістингу – позалістинговий;

статус – в торгівлі (з 25.09.2019 статус змінився на – торги призупинені);

дата включення в Список – 14.01.2013;

дата виключення із Списку – 25.09.2019.

Перебування протягом 2018 року та станом на 31.07.2019 акцій ОСОБА 2 у біржовому списку АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА

«ФОНДОВА БІРЖА ПФТС» підтверджується листом (вх. № 01-01-20/946 від 27.09.2019).

Відповідно до пункту шістнадцятого частини першої статті 1 Закону № 2258 обов'язковий аудит фінансової звітності - аудит фінансової звітності (консолідованої фінансової звітності) суб'єктів господарювання, які відповідно до законодавства зобов'язані оприлюднити або надати фінансову звітність (консолідовану фінансову звітність) користувачам фінансової звітності разом з аудиторським звітом, що проводиться суб'єктами аудиторської діяльності на підставах та в порядку, передбачених цим Законом;

Відповідно до статті 39 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», регульована інформація розкривається у встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку порядку шляхом її розміщення в загальнодоступній інформаційній базі даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів або через особу, яка провадить діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку, крім випадку, встановленого частиною четвертою цієї статті.

Якщо інше не передбачено законодавством, регульована інформація також розкривається шляхом:

- 1) розміщення її на власному вебсайті учасника фондового ринку;
- 2) подання її до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

Учасники фондового ринку зобов'язані розкривати регульовану інформацію відповідно до вимог, в обсязі та строки, встановлені цим Законом та нормативно-правовими актами Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

Стаття 40 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» передбачає розкриття на фондовому ринку регулярної інформації про емітента, яка, серед іншого, повинна містити такі відомості:

«5) річну фінансову звітність, підтверджену аудитором (аудиторською фірмою)...;

6) аудиторський висновок (звіт) незалежного аудитора, наданий за результатами аудиту фінансової звітності емітента аудитором (аудиторською фірмою)».

Водночас, відповідно до частини восьмої статті 40 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок»:

- «приватне акціонерне товариство (щодо інших цінних паперів, крім акцій, якого не здійснено публічну пропозицію) зобов'язано розкривати інформацію відповідно до вимог цієї статті, крім вимог пунктів 6,7,8,10,20 частини третьої та частини п'ятої цієї статті. При цьому для товариства, зазначеного у цьому абзаці, аудиторський висновок розкривається у разі проходження аудиту.

- пункт п'ять частини третьої цієї статті не застосовується до приватного акціонерного товариства (крім того, яке здійснило публічну пропозицію інших цінних паперів, крім акцій) у частині підтвердження аудитором (аудиторською фірмою) річної фінансової звітності».

Проте, відповідно до частини третьої статті 40¹ Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», «емітент зобов'язаний залучити аудитора (аудиторську фірму), який повинен висловити свою думку щодо інформації, зазначеної у пунктах 5-9 цієї частини, а також перевірити інформацію, зазначену в пунктах 1-4 цієї частини. Така інформація включається до складу звіту про корпоративне управління емітента».

Пункти 5-9 та 1-4 частини третьої статті 40¹ Закону № 3480 стосуються звіту про корпоративне управління, до перевірки інформації та висловлення думки щодо деякої інформації якого, має бути залучений аудитор.

Комітетом про перевірку встановлено, що на офіційному інформаційному ресурсі Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (smida.gov.ua) ОСОБА 2 оприлюднено регульовану інформацію (<https://smida.gov.ua/db/feed/showform/auditinfo/9623>). Зокрема, 28.04.2019 ОСОБА 2 в розділі «Опублікування регульованої інформації» розміщена «Річна інформація емітентів цінних паперів», до якої входить фінансова звітність за 2018 та відомості про аудиторський звіт, а саме:

Найменування аудиторської фірми (П.І.Б. аудитора - фізичної особи - підприємця)	ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВІС»
Звітний період, за який проведено аудит фінансової звітності	02.01.2018 - 31.12.2018
Думка аудитора	із застереженням
Пояснювальний параграф (за наявності)	
Номер та дата договору на проведення аудиту	10 09-1 № 10.09.2018
Дата аудиторського звіту	14.03.2019
Розмір винагороди за проведення річного аудиту, грн	35000
Текст аудиторського звіту	Акціонерам та керівництву ОСОБА 2

Інформація саме щодо цього аудиторського звіту ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВІС» також офіційно оприлюднена у розділі «Річна звітність емітента ОСОБА 2 на вебсайті <https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/auditinfo/9623> у розділі «Звіт керівництва (звіт про управління): компетенція органів управління щодо питань; обмеження повноважень виконавчого органу приймати рішення про укладення договорів; положення про конфлікт інтересів».

Як вбачається із оприлюдненої інформації, номер та дата договору не співпадає із договором, наданим для перевірки, проте зміст аудиторського звіту від 14.03.2019 тотожній наданому ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВІС» для перевірки, до того ж у самому аудиторському звіті відсутнє посилання на номер та дату договору.

У аудиторському звіті ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВІС» від 14.03.2019 у розділі «Інша інформація» зазначено наступне: «Інша інформація включає звіт емітента за 2018 рік. Наша думка щодо фінансової звітності не поширюється на іншу інформацію та ми не робимо висновок з будь-яким рівнем впевненості щодо цієї іншої інформації. Ми не виявили таких фактів, які потрібно було б включити до звіту».

Також, в повідомленні ОСОБА 2 про проведення загальних зборів, що розміщено на цьому ж інформаційному ресурсі, за посиланням (<https://smida.gov.ua/db/irregular/207266>) в розділі «Повідомлення емітентів», оприлюднений проект порядку денного (перелік питань, що виносяться на голосування), яким запропонований розгляд, серед іншого, питання:

«Про призначення суб'єкта аудиторської діяльності для надання послуг з аудиту фінансової звітності ОСОБА 2.

До зазначеного питання запропонований такий проект рішення:

1. Для надання послуг з аудиту фінансової звітності ОСОБА 2 в період з 2019 по 2023 роки включно призначити суб'єкта аудиторської діяльності незалежну аудиторську фірму ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВІС» (код ЄДРПОУ 24161736).

2. Право визначення умов договору про надання послуг з аудиту фінансової звітності ОСОБА 2, що укладатиметься з ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВІС», та встановлення розміру оплати його послуг надати Наглядовій раді ОСОБА 2.

Таким чином, ОСОБА 2 планує залучати до аудиту ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВІС» ще й у майбутньому.

Оскільки ОСОБА 2 є акціонерним товариством, цінні папери якого були допущені до торгів на фондовій біржі протягом 2018 та станом на 31.07.2019, то аудит фінансової звітності вказаного акціонерного товариства за 2018 підпадає під визначення обов'язкового, передбаченого пунктом шістнадцятим частини першої статті 1 Закону.

З огляду на вищезазначене, пояснення ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВІС» щодо проведення ініціативного аудиту не можуть вважатися обґрунтованими, оскільки відомості з офіційних джерел інформації, де ОСОБА 2 розміщує інформацію відповідно до вимог законодавства, свідчать про іншу мету і результати надання аудиторських послуг та не підтверджуються поясненнями ОСОБА 2.

Зокрема, як зазначає ОСОБА 2 у своїх поясненнях, йому не було повідомлено, що ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВІС» не має «достатніх прав на проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємства, що становлять суспільний інтерес». Отже, надання аудиторських послуг, зазначених у скарзі ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВІС» для ОСОБА 2 за 2018 не підпадають під визначення ініціативного аудиту.

Окрім цього, перевіркою встановлено, що у Єдиному державному реєстрі юридичних та фізичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань щодо ОСОБА 2, станом на 10.09.2019 зазначено, що щодо ОСОБА 2 02.05.2019 порушено справу про банкрутство, проте у звіті аудитора від

14.03.2019 відсутні належні застереження щодо суттєвої невизначеності щодо безперервності діяльності ОСОБА 2.

Відповідно до частини третьої статті 29 Закону, на підприємствах, що становлять суспільний інтерес, проводять конкурс з відбору суб'єктів аудиторської діяльності, які можуть бути призначені для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності цього підприємства. У конкурсі можуть брати участь суб'єкти аудиторської діяльності, які відповідають вимогам, встановленим цим Законом до суб'єктів аудиторської діяльності, які можуть надавати послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, включені до відповідного розділу Реєстру.

Підтверджені щодо виключення з біржового списку цінних паперів ОСОБА 2 на момент проведення аудиту річної фінансової звітності, що свідчило б про припинення його статусу як емітента цінних паперів, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію, до Аудиторської палати України надано не було.

За наведених обставин, Рада Аудиторської палати України дійшла до висновку про вчинення суб'єктом аудиторської діяльності ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВИС» професійного проступку, що полягає в недотриманні суб'єктом аудиторської діяльності вимог частини першої статті 6, частини четвертої статті 21, а також частини першої та третьої статті 29 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

Наслідки вчиненого професійного проступку полягають у наданні ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВИС» послуг з обов'язкового аудиту підприємству, що становить суспільний інтерес, без включення до розділу Реєстру «Суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес», а тому аудиторський звіт, підготовлений ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВИС» у результаті надання таких послуг, може бути визнаний недійсним та невідповідним вимогам, встановленим частиною четвертою статті 14 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

Серйозність вчиненого професійного проступку полягає у порушенні обов'язків, визначених частиною першою статті 29 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

Допущене суб'єктом аудиторської діяльності ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВИС» порушення є одноразовим; рівень співробітництва вказаного суб'єкта аудиторської діяльності з Аудиторською палатою України – високим; фінансовий стан – задовільний.

Радою Аудиторської палати України, у відповідності до частини сімнадцятої статті 45 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», враховано, що станом на дату розгляду дисциплінарної справи стягнення до ТОВ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВИС» за вчинення професійного проступку не застосовувалися.

З огляду на викладене, враховуючи вищезазначені обставини вчинення порушення та його наслідки, серйозність та тривалість порушення,

фінансовий стан, рівень співробітництва відповідальної особи з Аудиторською палатою України, відсутність стягнень за вчинення порушень, керуючись статтями 6, 21, 29, 42, 44, 45 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», Рада Аудиторської палати України

ВИРІШИЛА:

1. Притягнути до професійної відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЦЕНТР АУДИТ СЕРВИС» (код ЄДРПОУ 24161736, номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності 1627) та застосувати до нього дисциплінарне стягнення у вигляді офіційної заяви Аудиторської палати України про невідповідність аудиторського звіту щодо фінансової звітності ОСОБА 2 від 14.03.2019, вимогам Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

2. Доручити Секретаріату Аудиторської палати України оприлюднити це рішення на офіційному вебсайті Аудиторської палати України з урахуванням вимог частини першої та абзацу першого частини другої статті 44 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на Голову Аудиторської палати України Каменську Тетяну Олександрівну.

Голова АПУ

Т.О. Каменська